

EÚ-MIDIS v skratke

Úvod do prieskumu agentúry FRA o diskriminácii v EÚ

Agentúra Európskej únie pre základné práva (FRA)

20 09	EU-MIDIS
	Prieskum Európskej únie o menšinách a diskriminácii
	Slovenčina
	 EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

EÚ-MIDIS v skratke

Úvod do prieskumu agentúry FRA o diskriminácii v EÚ

Agentúra Európskej únie pre základné práva (FRA)

Niekoľko úvodných slov o FRA a EÚ-MIDIS

Obyvatelia v EÚ sú veľmi rozmanití a táto ich rozmanitosť neustále rastie. Popri už etablovaných menšinách, ako sú Rómovia a národnostné menšiny, zohrávajú v posledných rokoch pri formovaní etnickej a kultúrnej rozmanitosti Únie významnú úlohu aj prisťahovalci z krajín mimo EÚ. Pohyb obyvateľov v rámci EÚ, ako výsledok rozšírenia v rokoch 2004 a 2007 a zásada slobody pohybu občanov EÚ, zároveň prispievajú k realite dynamicky a stále viac sa meniacemu zloženiu obyvateľov v mnohých členských štátoch.

Agentúra Európskej únie pre základné práva (FRA) – činnosti v skratke

Výskum, zhromažďovanie a analýza údajov:

- zber, analýza a šírenie objektívnych, spoľahlivých a porovnateľných informácií o vývoji základných práv v EÚ;
- vypracúvanie metód a štandardov na zlepšovanie kvality a porovnateľnosti údajov na úrovni EÚ;
- realizácia a podpora vedeckého výskumu a prieskumov.

Poradenstvo inštitúciám a členským štátom EÚ:

- formulácia a uverejňovanie záverov a stanovísk pre inštitúcie a členské štáty EÚ pri implementácii práva Spoločenstva;
- publikovanie výročnej správy o základných právach v EÚ a tematických správ na základe výskumu a prieskumov vyzdvihujúcich príklady osvedčených postupov týkajúcich sa základných práv.

Zvyšovanie povedomia a spolupráca s občianskou spoločnosťou:

- zvyšovanie informovanosti verejnosti o základných právach;
- podpora dialógu s občianskou spoločnosťou;
- vytvorenie a koordinácia platformy základných práv na výmenu informácií a zber poznatkov.

Cieľom EÚ-MIDIS je poskytnúť informácie založené na dôkazoch, ktoré môžu pomôcť tvorcom politik a ostatným hlavným zainteresovaným stranám pri riešení otázok týkajúcich diskriminačných, rasovo motivovaných praktík a zlepšovaní mechanizmov na podporu obetí diskriminácie a rasovo motivovaných trestných činov.

EÚ-MIDIS v skratke

- **Skratka EÚ-MIDIS znamená „Prieskum Európskej únie o menšinách a diskriminácii“**
- **Je to prvý prieskum tohto druhu, v rámci ktorého boli položené otázky príslušníkom menšín vo všetkých členských štátoch EÚ** o ich skúsenostiach s diskriminačným zaobchádzaním, informovanosti o ich právach a o tom, kde sa môžu sťažovať v prípade diskriminácie alebo ak sa stanú obeťami rasovo motivovaného trestného činu a o ich skúsenostiach s vymáhaním dodržiavania práva a hraničnými kontrolami.
- **Vďaka použitiu toho istého štandardizovaného dotazníka vo všetkých krajinách** prieskum EÚ-MIDIS umožňuje porovnanie výsledkov medzi jednotlivými skupinami, ktoré sa na prieskume zúčastnili.
- **Prieskum sa uskutočnil v roku 2008 vo všetkých členských štátoch EÚ prostredníctvom osobných stretnutí na vzorke 23 500 prisťahovalcov a príslušníkov etnických menšín.**
- V desiatich členských štátoch boli položené **otázky 5 000 osobám žijúcim v tých istých oblastiach ako menšiny**, aby bolo možné porovnať výsledky týkajúce sa určitých kľúčových otázok.
- **Dotazník obsahoval 150 otázok a 300 tvrdení** berúc do úvahy všetky možné odpovede jednotlivcov na jednotlivé otázky. Výsledky sa okrem toho dajú analyzovať podľa identifikačných znakov respondentov, ako je pohlavie a vek, ktoré boli anonymne zozbierané na štatistické účely.
- **Každý rozhovor trval od 20 minút do jednej hodiny**, v závislosti od úrovne diskriminácie a viktimizácie, s ktorými sa jednotliví respondenti stretli.

Načo potrebujeme prieskum

Zatiaľ čo sa zloženie obyvateľov členských štátov stáva stále rozmanitejším, správy agentúry naďalej signalizujú, že v mnohých krajinách je vážny nedostatok údajov o menšinách. Údaje sú nevyhnutné na zhodnotenie integrácie menšín do spoločnosti jednotlivých krajín v Európe, rovnako ako aj na zhodnotenie rozsahu diskriminačného zaobchádzania a viktimizácie, vrátane rasovo motivovaných trestných činov, ktorých obeťami boli príslušníci národnostných menšín. Platí to rovnako pre etnické menšiny, prisťahovalcov, národnostné menšiny a občanov EÚ, keďže prichádzajú do EÚ a pohybujú sa v rámci EÚ.

V súčasnosti sa v niektorých členských štátoch a na úrovni Spoločenstva vynakladá úsilie, aby sa napravila situácia s nedostatkom reálnych údajov o skúsenostiach národnostných menšín s diskrimináciou a viktimizáciou. Tieto údaje možno použiť ako ukazovatele sociálneho začlenenia alebo marginalizácie. Zber údajov sa však v rámci EÚ naďalej zameriava na skúsenosti väčšinovej populácie, pričom iba v prieskumoch využívajúcich existujúce prístupy k výberu vzorky, ako napríklad Eurobarometer a európsky sociálny prieskum, sa podarí zachytiť niekoľko málo respondentov z radov menšín. Politickí stratégovia sú preto nedostatočne informovaní o tom, ako samotné menšiny vnímajú každodenný život v členských štátoch Únie. Tento pretrvávajúci nedostatok údajov a, čo je ešte dôležitejšie, nedostatok porovnateľných údajov, sťažuje situáciu tvorcom politík tak na vnútroštátnej úrovni, ako aj na úrovni EÚ pri vypracúvaní intervencií zameraných na cielený boj proti diskriminácii a viktimizácii menšín.

Táto situácia bola podnetom pre agentúru FRA, aby s podporou hlavných zainteresovaných strán začala prieskum vo všetkých 27 členských štátoch EÚ o skúsenostiach vybraných skupín prisťahovalcov a etnických menšín vrátane skúseností s rasovo motivovanou trestnou činnosťou a diskriminačným vymáhaním dodržiavania zákonov.

Čo sa v rámci prieskumu zistovalo?

Väčšina otázok prieskumu EÚ MIDIS sa týkala týchto tém:

- otázky o vnímaní rôznych druhov diskriminácie v krajine, kde žijú, ako aj otázky o tom, či sú si vedomí svojich práv a kde sa môžu v prípade diskriminačného zaobchádzania sťažovať;
- otázky o skúsenostiach respondentov s diskrimináciou z dôvodu ich príslušnosti k menšine v deviatich rozličných oblastiach každodenného života a či diskrimináciu nahlásili;
- otázky o tom, či sa respondenti stali obeťami trestných činov v piatich oblastiach vrátane toho, či sa domnievajú, že sa stali obeťami trestnej činnosti čiastočne alebo úplne z dôvodu ich príslušnosti k menšine a či tieto prípady nahlásili polícii;

- otázky o skúsenostiach s vymáhaním dodržiavania zákonov, s colnou a hraničnou kontrolou a či sa respondenti domnievajú, že boli obeťami diskriminačnej etnickej profilácie.

Členský štát	Skratka
Belgicko	BE
Bulharsko	BG
Česká republika	CZ
Dánsko	DK
Nemecko	DE
Estónsko	EE
Írsko	IE
Grécko	EL
Španielsko	ES
Francúzsko	FR
Taliansko	IT
Cyprus	CY
Lotyšsko	LV
Litva	LT
Luxembursko	LU
Maďarsko	HU
Malta	MT
Holandsko	NL
Rakúsko	AT
Poľsko	PL
Portugalsko	PT
Rumunsko	RO
Slovinsko	SI
Slovensko	SK
Fínsko	FI
Švédsko	SE
Spojené kráľovstvo	UK
Stredná a východná Európa	SVE
bývalá Juhoslávia	bývalí YU

Respondenti boli požiadaní, aby uviedli svoje skúsenosti s diskrimináciou a viktimizáciou počas predchádzajúcich piatich rokov a počas predchádzajúcich 12 mesiacov.

Čo sa v prieskume EÚ-MIDIS ukáže?

Niekoľko príkladov z prieskumu

- Kompletný súbor údajov z prieskumu ponúkne komplexný a rozsiahly zdroj informácií o skúsenostiach rozličných menšinových skupín s diskrimináciou a viktimizáciou v každom z 27 členských štátov EÚ.
- Nasledujúce príklady sú len malou vzorkou toho, čo prinesie kompletný súbor údajov, a ukážkou možných spôsobov analýzy zistení z prieskumu.

Vnímanie diskriminácie

Respondentom bola položená otázka, aby uviedli, či diskrimináciu považujú za veľmi rozšírenú, dosť rozšírenú, dosť zriedkavú, veľmi zriedkavú alebo neexistujúcu.

Pred položením otázky o „diskriminácii“, osoby kladúce otázky vysvetlili respondentom pojem diskriminácia na osobe, s ktorou sa zaobchádza menej priaznivo ako s inými, z dôvodu konkrétnej osobnej vlastnosti, ako je etnický pôvod alebo príslušnosť k určitej menšine.

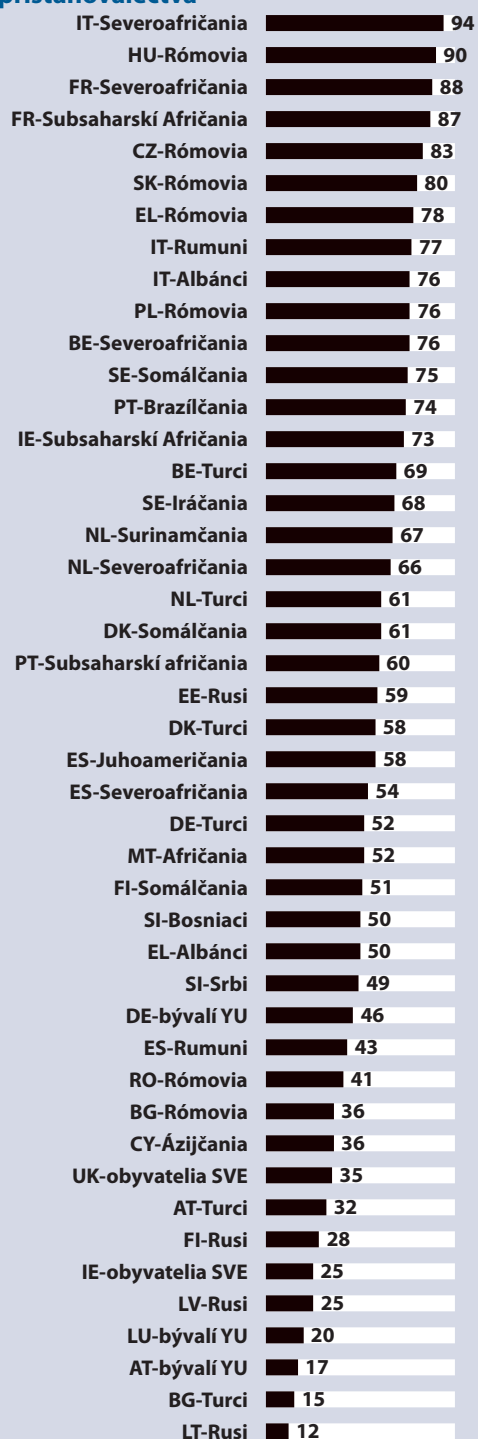
Na obrázku č. 1 je znázornený percentuálny podiel za každú skupinu respondentov, ktorá sa na prieskume zúčastnila a ktorá sa domnievala, že diskriminácia na základe „etnického pôvodu alebo z dôvodu prisťahovalectva“ je v ich krajine veľmi alebo dosť rozšírená.

Tieto výsledky sa musia interpretovať s určitou obozretnosťou, pretože ilustrujú zistenia týkajúce sa veľmi rozdielnych skupín. Po zohľadnení tejto skutočnosti výsledky ukazujú, že väčšina menšinových skupín zúčastnených na prieskume EÚ-MIDIS sa domnieva, že diskriminácia na základe etnického pôvodu alebo z dôvodu prisťahovalectva je značne rozšírená v členských štátoch, kde im boli kladené otázky.

Toto zistenie je obrazom toho, do akej miery sa samotné menšiny v EÚ cítia byť zraniteľné z dôvodu diskriminácie na základe ich etnického pôvodu, alebo z dôvodu prisťahovalectva, resp. do akej miery vnímajú tento druh diskriminácie voči iným ako rozšírený jav.

Obrázok č. 1

Percento respondentov, ktorí si myslia, že v krajine je rozšírená diskriminácia na základe etnického pôvodu alebo z dôvodu prisťahovalectva

EÚ-MIDIS, otázka A1A

Pri pohľade na výsledky vidno určité viditeľné rozdiely v odpovediach medzi skupinami toho istého pôvodu. Napríklad, v prípade Rómov, sa v Rumunsku a Bulharsku len malá časť Rómov (zodpovedajúca 41 %, resp. 36 %) domnievala, že diskriminácia na základe etnického pôvodu alebo z dôvodu prisťahovalectva je veľmi rozšírená. Na porovnanie, rómski respondenti v piatich ďalších členských štátoch, v ktorých sa na prieskume zúčastnili Rómovia, uviedlo túto odpoveď od 76 % v Poľsku do 90 % v Maďarsku.

Prvá správa o kľúčových údajoch z prieskumu o Rómoch (ktorá bola uverejnená v apríli 2009) ukazuje, že *skúsenosti* s diskrimináciou v jednotlivých oblastiach počas predchádzajúcich 12 mesiacov sú stále nižšie v prípade Rómov v Bulharsku a Rumunsku v porovnaní s Rómami v ostatných členských štátoch. V tejto súvislosti by sa mohlo zdať, že *vnímanie* diskriminácie na základe etnického pôvodu alebo z dôvodu prisťahovalectva, ktoré sa tu uvádza, je odrazom skúseností rómskych respondentov s diskrimináciou, pričom modely vnímania a skúseností s diskrimináciou sú podobné.

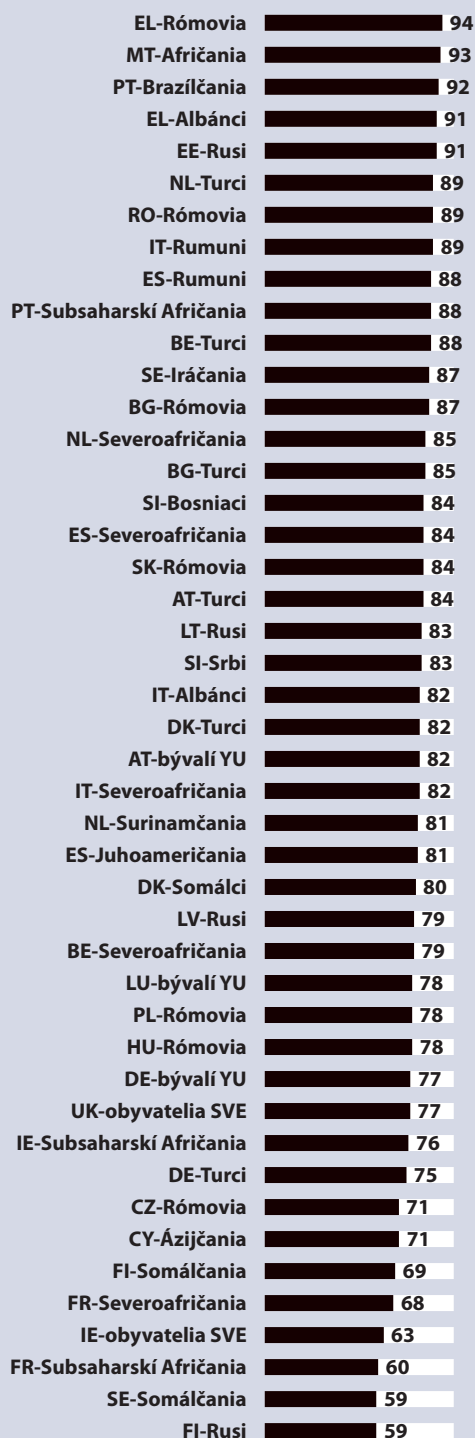
Na porovnanie si 59 % Rusov v Estónsku myslí, že diskriminácia z dôvodu etnického pôvodu alebo z dôvodu prisťahovalectva bola dosť alebo veľmi rozšírená, ale pri položení otázky, či sa osobne stretli s diskrimináciou počas predchádzajúcich 12 mesiacov, len 17 % si spomenulo na nejaký prípad diskriminácie. V tomto prípade sa zdá, že existuje nesúlad medzi vnímaním diskriminácie a skúsenosťou s diskrimináciou, ale vysvetlenie tohto zjavného nesúladu možno hľadať v historickom kontexte Rusov v Estónsku.

Poznatky o organizáciách ponúkajúcich podporu a poradenstvo

Respondentom bola položená otázka, či vedia o nejakej organizácii vo svojom členskom štáte, ktorá by mohla ponúknuť pomoc alebo rady osobám, ktoré sa z akéhokoľvek dôvodu stali obeťami diskriminácie.

Výsledky na obrázku 2 naznačujú, že väčšina respondentov zo všetkých skupín, počínajúc Rómami v Grécku a Afričanmi na Malte cez Somálčanov vo Švédsku, až po Rusov vo Fínsku, nepoznalo žiadnu organizáciu, ktorá by ponúkala pomoc alebo rady osobám, ktoré sa stali obeťami diskriminácie.

Obrázok č. 2
Percento respondentov, ktorí nepoznajú žiadnu organizáciu ponúkajúcu pomoc a poradenstvo osobám, ktoré boli diskriminované

EÚ-MIDIS, otázka A3

Toto zistenie predstavuje znepokojujúci dôkaz o tom, do akej miery sú skupiny, ktoré sú v EÚ najzraniteľnejšie, pokiaľ ide o diskrimináciu, neinformované o tom, na koho sa majú obrátiť

o pomoc, ak by sa stali obeťami diskriminácie. Tento výsledok môže byť súčasne odzrkadlením neexistencie služieb na podporu obetiam diskriminácie v mnohých členských štátoch.

Predbežné zistenia z prieskumu EÚ-MIDIS o informovanosti respondentov o organizáciách, ktoré môžu poskytnúť pomoc a rady osobám, ktoré sa stali obeťami diskriminácie naznačujú, že:

Prieskum EÚ-MIDIS poukazuje na nedostatok informovanosti a využívania služieb poskytujúcich podporu a poradenstvo – „prístup k spravodlivosti“ – pre menšiny, ktoré sú zraniteľné, pokiaľ ide o diskrimináciu.

Po prvé – je potrebné investovať zdroje na informovanie osôb, ktoré sú najzraniteľnejšie, pokiaľ ide o diskrimináciu o tom, na koho sa môžu obrátiť so žiadosťou o pomoc a o radu.

Po druhé – je potrebné vyčleniť zdroje na vytvorenie a/alebo udržanie organizácií, ktoré boli poverené úlohou ponúkať pomoc osobám, ktoré boli diskriminované.

Po tretie – osoby, ktoré boli diskriminované, potrebujú podporu a mali by mať pocit, že môžu nahlásiť svoje skúsenosti príslušnej organizácii alebo na mieste, kde k diskriminácii dochádza s vedomím, že sa ich sťažnosť bude brať vážne.

Skúsenosti s diskrimináciou

Tu uvedené výsledky sú zamerané na skúsenosti osôb počas predchádzajúcich 12 mesiacov.

Respondentom prieskumu bola položená otázka o ich skúsenostiach s diskriminačným zaobchádzaním z dôvodu, že sú prisťahovalci alebo z dôvodu príslušnosti k etnickej menšine v deviatich oblastiach každodenného života (pozri rámček 1).

Ak odpovedali, že sa počas uplynulých 12 mesiacov stretli s diskrimináciou, boli požiadaní, aby odpovedali na otázky týkajúce sa jednotlivých oblastí diskriminácie:

- Koľkokrát za posledných 12 mesiacov došlo k jednotlivým typom diskriminácie?
- Či oni osobne alebo niekto iný nahlásil posledný prípad každého typu úradu alebo organizácii, kde sa môžu

podávať sťažnosti alebo na mieste, kde k diskriminácii došlo?

- Ak diskriminácia nebola nahlásená organizácii alebo na mieste, kde k diskriminácii došlo, respondenti boli požiadaní, aby vysvetlili, prečo, pričom osoby kladúce otázky zaznamenali desať možných dôvodov podľa to, čo respondenti odpovedali: od možnosti „strach zo zastrážovania zo strany páchatelov v prípade nahlásenia diskriminácie“ po „nič by sa nestalo/nezmenilo, ak by diskrimináciu nahlásili“.

Diskrimináciu najčastejšie uvádzali rómski respondenti – každý druhý Róm uviedol, že sa počas uplynulých 12 mesiacov stretol s diskrimináciou.

Na obrázku č. 3 je zobrazená priemerná miera výskytu diskriminácie u siedmich agregovaných skupín, ktoré sa na prieskume zúčastnili, t. j. u respondentov, ktorí naznačili, že počas uplynulých 12 mesiacov boli diskriminovaní aspoň raz v niektorej z deviatich oblastí diskriminácie, na ktoré boli opýtaní.

RÁMČEK 1

Oblasti diskriminácie

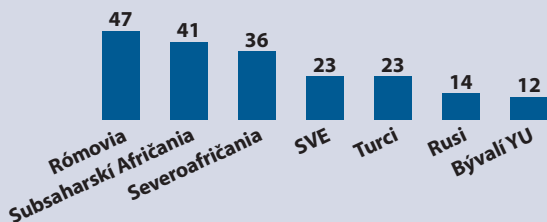
V rámci prieskumu EÚ-MIDIS sa respondentov pýtali, či sa počas predchádzajúcich 12 mesiacov alebo posledných 5 rokov stretli s diskrimináciou z dôvodu prisťahovalectva alebo príslušnosti k etnickej menšine v týchto deviatich oblastiach:

- 1) pri hľadaní práce
- 2) v práci
- 3) pri hľadaní domu alebo bytu na prenájom alebo za účelom kúpy
- 4) zo strany zdravotníckych pracovníkov
- 5) zo strany sociálnych pracovníkov
- 6) zo strany zamestnancov škôl
- 7) v kaviarni, reštaurácii alebo bare
- 8) pri vstupe do obchodu
- 9) pri otvorení účtu v banke alebo pri žiadosti o úver

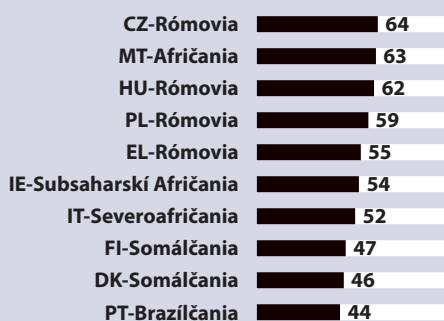
Vysokú úroveň diskriminácie uvádzali aj respondenti zo subsaharskej Afriky (41 %) a severnej Afriky (36 %).

Prieskum ukázal, že z tých, ktorí uviedli, že boli diskriminovaní, **prevažná väčšina svoje skúsenosti s diskrimináciou nenahlásila žiadnej organizácii alebo na mieste, kde k diskriminácii došlo**. Napríklad v priemere len 20 % respondentov zo subsaharskej Afriky nahlásilo svoju poslednú skúsenosť s diskrimináciou. Z ostatných agregovaných skupín sa podiely osôb, ktoré nahlásili diskrimináciu nejakej organizácii alebo na

Obrázok č. 3
Percento diskriminovaných aspoň v jednej z deviatich oblastí
 počas uplynulých 12 mesiacov

Desať skupín s najvyššími podielmi diskriminovaných, deväť oblastí (%)
 počas uplynulých 12 mesiacov

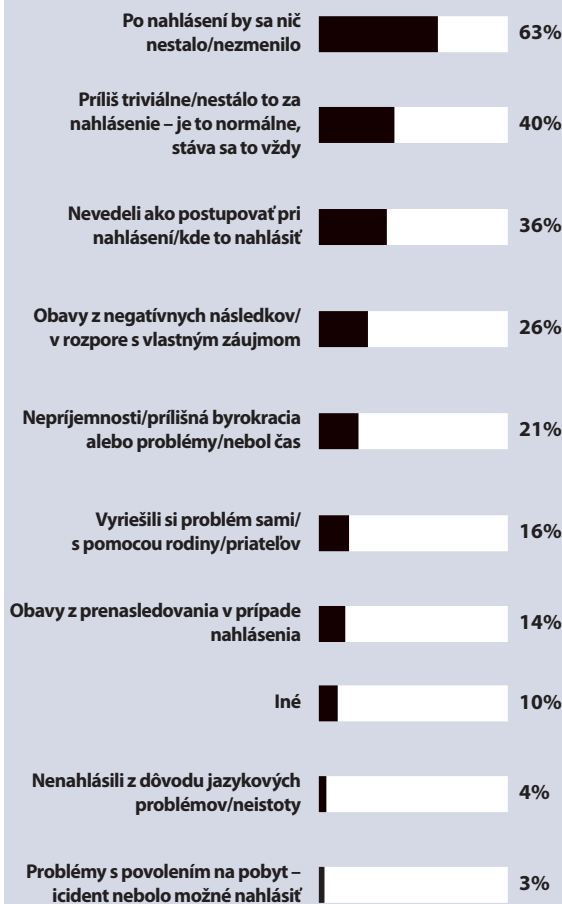
EÚ-MIDIS, otázky CA2 až C12

mieste, kde k nej došlo, pohybovali od 21 % v prípade Rómov do 12 % v prípade respondentov z krajín strednej a východnej Európy.

Podľa obrázku č. 4 hlavný dôvod, prečo respondenti svoju poslednú skúsenosť s diskrimináciou nenahlásili, je, že po nahlásení diskriminácie by sa nič nestalo alebo nezmenilo. 36 % respondentov zároveň nevedelo, ako pri nahlasovaní postupovať alebo kde diskrimináciu nahlásiť. Každodenný výskyt diskriminácie zdôrazňuje skutočnosť, že 40 % respondentov považovalo svoju poslednú skúsenosť s diskrimináciou za triviálnu, ktorá nestála za nahlásenie, pretože „je to normálne a deje sa to stále“.

Pri nasledujúcich dvoch odpovediach o dôvodoch nenahlásenia diskriminácie 40 % respondentov uviedlo „obavy z negatívnych následkov“ a „obavy zo zastrašovania páchatelmi“ čo naznačuje, že diskrimináciu nepovažujú všetci respondenti za maličkosť.

Obrázok č. 4
Dôvody nenahlásenia posledného incidentu diskriminácie
 počas uplynulých 12 mesiacov, všetci respondenti

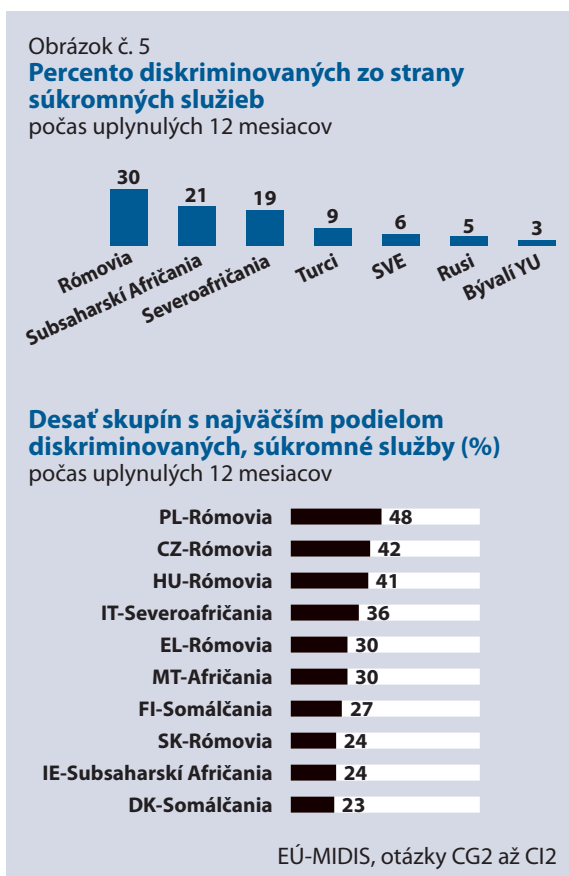
EÚ-MIDIS, otázky CA5 až C15

PRÍKLAD: DISKRIMINÁCIA ZO STRANY SÚKROMNÝCH SLUŽIEB

Rozsah diskriminácie zo strany súkromných služieb

Keď vezmeme jednu oblasť diskriminácie – súkromné služby (do ktorej sú zahrnuté výsledky diskriminácie v kaviarni, reštaurácii alebo v bare, pri vstupe do obchodu alebo pri nakupovaní, a pri otváraaní účtu alebo vybavovaní úveru), z obrázku č. 5 vyplýva, že pri členení podľa agregovaných skupín pretrvávajú v oblasti súkromných služieb rovnaké podiely ako pri všeobecnej diskriminácii. Vyplýva z nich, že Rómovia sú opäť najviac diskriminovanou skupinou, po ktorej nasledujú obyvatelia subsaharskej Afriky a severnej Afriky.

Keď sa pozrieme na 10 jednotlivých skupín s najvyššími zaznamenanými podielmi diskriminovaných zo strany súkromných služieb, zo všetkých skupín, ktoré sa zúčastnili

na prieskume EÚ-MIDIS sa Rómovia umiestnili na prvých troch miestach. Celkovo uvádzali najvyššiu úroveň diskriminácie buď respondenti z afrického kontinentu alebo Rómovia.

Nahlasovanie diskriminácie zo strany súkromných služieb

Keď sa pozrieme na počet tých, ktorí boli diskriminovaní zo strany súkromných služieb a išli nahlásiť diskrimináciu príslušnej organizácii alebo na mieste, kde k diskriminácii došlo, z obrázku č. 6 vyplýva, že väčšina všetkých respondentov zo všetkých skupín, ktoré sa na prieskume zúčastnili, diskrimináciu nenahlásili. Diskrimináciu najčastejšie nahlasovali obyvatelia bývalej Juhoslávie s podielom 13 % nahlásených prípadov. Najmenej často diskrimináciu nahlasovali obyvatelia z krajín strednej a východnej Európy, len 5 %.

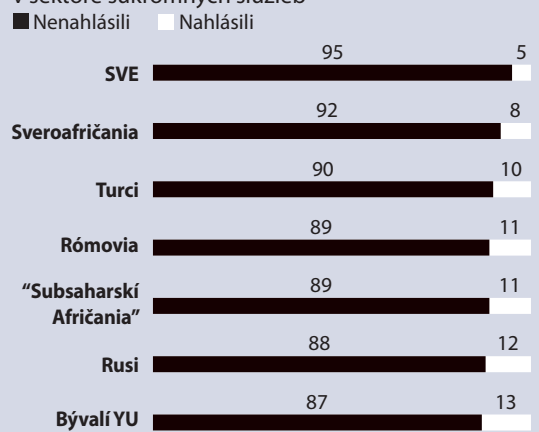
Rasovo motivované trestné činy

Respondentom prieskumu EÚ-MIDIS položili sériu otázok o ich skúsenostiach s piatimi typmi trestných činov za uplynulých 12 mesiacov (pozri rámček 2). Ak respondenti uviedli, že počas uplynulých 12 mesiacov boli obeťami určitého trestného činu, boli im položené ďalšie otázky

Obrázok č. 6

Percento respondentov, ktorí nahlásili diskrimináciu zo strany súkromných služieb

Najnovšie prípady diskriminácie za uplynulých 12 mesiacov zo všetkých prípadov diskriminácie v sektore súkromných služieb

EÚ-MIDIS, otázky CG4 až CI4

o povahe trestného činu, a najmä či sa domnievajú, že trestný čin bol rasovo motivovaný.

Tým respondentom, ktorí uviedli, že počas uplynulých 12 mesiacov boli obeťami napadnutia a vyhrážania sa alebo obťažovania závažnej povahy, ktoré boli v prieskume EÚ-MIDIS uvedené ako „priestupok proti osobe“ – respondentom boli položené podrobné otázky o povahe posledného prípadu. Išlo o tieto otázky:

- koľkokrát počas uplynulých 12 mesiacov sa to stalo;
- či sa incident považoval za rasovo motivovaný a v prípade žien, či si myslia, že k incidentu došlo preto, že sú ženy;

RÁMČEK 2

Oblasti viktimizácie

V rámci prieskumu EÚ-MIDIS boli respondentom položené otázky o tom, či sa počas uplynulých 12 mesiacov alebo 5 rokov stali obeťami v niektorých z piatich oblastí:

- 1) odcudzenie alebo vylúpenie vozidla
- 2) vlámanie alebo pokus o vlámanie
- 3) odcudzenie osobného majetku bez použitia sily alebo hrozby
- 4) napadnutie alebo hrozba
- 5) obťažovanie závažnej povahy

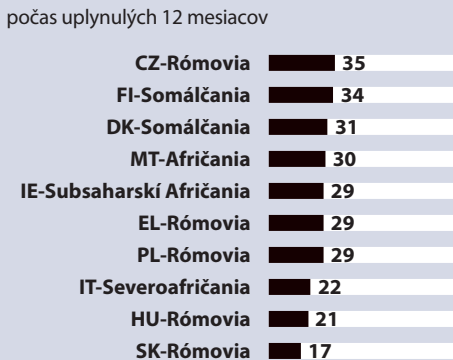
Ak respondenti uviedli, že boli obeťami trestného činu, boli im položené podrobné otázky vrátane otázky, či sa domnievajú, že sa stali obeťami trestného činu, ktorý bol rasovo motivovaný.

Obrázok č. 7

Podiel obetí rasovo motivovaných trestných činov, päť trestných činov (%)
 počas uplynulých 12 mesiacov

Desať skupín s najvyšším podielom obetí rasovo motivovaných trestných činov, päť typov trestných činov (%)
 počas uplynulých 12 mesiacov

EÚ-MIDIS, otázky DA3 až DC3, DD4, DE5

- či išlo o jedného páchatela alebo viacerých páchatelov;
- kto boli páchatelia – napríklad niekto, koho obeť poznala alebo nepoznala, člen rasistického gangu atď.
- či páchatelia boli príslušníkmi tej istej menšiny, inej menšiny alebo väčšinového obyvateľstva;
- či páchatelia používali rasistické vyjadrenia alebo výroky urážajúce určité náboženstvo;
- či bol incident nahlásený políciou; ak nebol, respondenti boli požiadaní, aby vysvetlili prečo, pričom osoby kladúce otázky zaznamenali jedenásť dôvodov podľa odpovedí respondentov: od možnosti „obavy zo zastrašovania zo strany páchatelov v prípade, ak by incident nahlásili“ po „nedôvera, že by polícia niečo urobila“.
- nakoľko bol incident pre respondenta závažný.

Takéto detailné informácie bude obsahovať plánovaná správa o kľúčových údajoch z prieskumu EÚ-MIDIS o obetiach trestných činov. V správe budú uvedené informácie o povahe incidentov, a najmä o nenahlásených rasovo orientovaných trestných činoch, ktoré môžu vo veľkej miere pomôcť pri vymáhaní dodržiavania zákonov a pri iniciatívach na prechádzanie trestným činom, ktoré sa snažia lepšie pochopiť tento typ trestných činov. Tieto zistenia by mohli využiť organizácie pomáhajúce obetiam a MVO, ktoré pracujú s menšinami, ktoré sa najčastejšie stávajú obeťami trestných činov.

Na obrázku č. 7 sú zobrazené podiely obetí rasovo orientovaných trestných činov za sedem agregovaných skupín, ktoré sa na prieskume zúčastnili, t. j. za respondentov, ktorí uviedli, že počas uplynulých 12 mesiacov sa aspoň raz stali obeťami rasovo orientovaných trestných činov v niektorej z piatich oblastí, na ktoré sa ich pýtali.

Podobne ako v prípade diskriminácie, z prieskumu EÚ-MIDIS vyplýva, že pokiaľ ide o najzraniteľnejšie skupiny, ktoré sa stávajú obeťami rasovo orientovaných trestných činov, negatívnejšie skúsenosti uvádzali Rómovia a štátni príslušníci z krajín subsaharskej Afriky.

Nahlasovanie rasovo orientovanej viktimizácie

Na obrázku č. 8 sú znázornené percentuálne podiely respondentov, ktorí uviedli, že boli obeťami rasovo motivovaných trestných činov a nenahlásili to polícii.

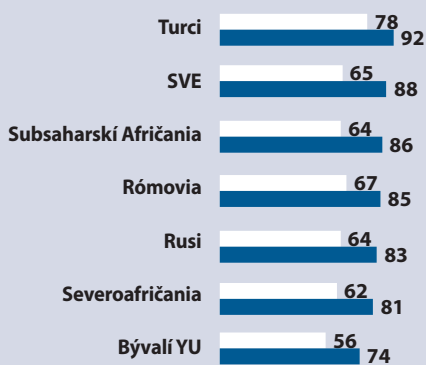
V jednotlivých agregovaných skupinách, ktoré sa na prieskume zúčastnili, väčšina respondentov nenahlásilo

Obrázok č. 8

Percento nenahlásených rasovo orientovaných trestných činov podľa typu (napadnutie a vyhrážky alebo vážne obťažovanie)
 počas uplynulých 12 mesiacov, zo všetkých obetí rasovo motivovaných trestných činov voči osobe

počas uplynulých 12 mesiacov, zo všetkých obetí rasovo motivovaných trestných činov voči osobe

■ Napadnutie a vyhrážky ■ Vážne obťažovanie

EÚ-MIDIS, otázky DD4 a DD11, ako aj DE5 a DE10

Jeden z dvoch respondentov, ktorí boli obeťami rasovo motivovaného napadnutia a vyhrážania alebo závažného obťažovania, uviedli, že posledný incident nenahlásili, pretože neverili, že by polícia niečo urobila.

Respondenti zo subsaharskej Afriky a Rómovia najčastejšie uvádzali – až jeden z piatich – že počas uplynulých 12 mesiacov boli obeťami „rasovo motivovaných“ trestných činov.

polícii, že sa stali obeťami napadnutia a vyhrážania alebo závažného obťažovania.

Dôkazy uvedené vo výročnej správe agentúry o situácii v oblasti rasizmu a xenofóbie v členských štátoch naznačujú, že v celom rade členských štátov sa často oficiálne zaznamená len veľmi malý podiel rasovo motivovaných trestných činov alebo nie sú nezaznamenané žiadne. Ak by sme zobrali počet rasových incidentov zaznamenaných v rámci prieskumu EÚ-MIDIS a extrapolujeme ich na všetkých príslušníkov danej menšiny alebo obyvateľov v jednotlivých členských štátoch, ktorí sa na prieskume zúčastnili, výsledkom by boli tisíce prípadov obeť rasovo motivovaných trestných činov, ktoré neboli nahlásené polícii, a preto ich nie je možné zachytiť pomocou mechanizmov slúžiacich na zber oficiálnych údajov na účely trestného konania.

Vyhýbanie sa určitým miestam z obavy pred trestným činom z nenávisťi

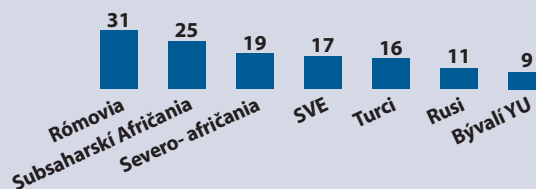
Súčasne s otázkami o skúsenostiach respondentov s tým, že sa stali obeťami trestných činov a či považovali tieto skúsenosti za rasovo motivované, bola v rámci prieskumu respondentom položená otázka, či sa vyhýbajú určitým miestam z obavy, že by mohlo dôjsť k ich napadnutiu, vyhrážkam alebo obťažovaniu z dôvodu, že sú prisťahovalci alebo že sú príslušníkmi menšiny.

Výsledky znázornené na obrázku č. 9 ukazujú, že v priemer 31 % Rómov a jeden zo štyroch Afričanov zo subsaharskej Afriky sa vyhýbajú určitým miestam z obavy, že sa stanú obeťami „rasových“ motivovaných trestných činov. Jeden z piatich Afričanov zo severnej Afriky sa zase správa rovnako ako podobný počet respondentov z krajín strednej a východnej Európy – čo naznačuje, že obavy z toho, že by sa mohli stať obeťami z dôvodu, že sú prisťahovalcami alebo príslušníkmi etnickej menšiny, nie je nič, čo sa obmedzuje na farbu pleti, ale niečo, čo môže postihnúť skupiny, ktoré na prvý pohľad „vyzerajú rovnako“ ako väčšinové obyvateľstvo v mnohých členských štátoch EÚ.

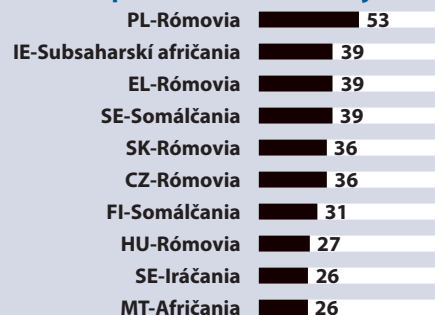
Rovnako ako v prípade diskriminácie, zistenia z prieskumu rasových trestných činov svedčia o ich významnom podhodnotení v oficiálnych štatistikách pokiaľ ide o skutočný rozsah problému.

Obrázok č. 9

Percento respondentov, ktorí sa vyhýbajú určitým miestam z obavy, že budú napadnutí, že sa im bude vyhrážať alebo že budú vážne obťažovaní, pretože sú prisťahovalci alebo z dôvodu príslušnosti k etnickej menšine počas uplynulých 12 mesiacov

Desať skupín s najvyšším percentom respondentov, ktorí sa vyhýbajú určitým miestam z obavy, že budú napadnutí, že sa im bude vyhrážať alebo že budú vážne obťažovaní, pretože sú prisťahovalci alebo z dôvodu príslušnosti k etnickej menšine

EÚ-MIDIS, otázka DF1

Keď sa pozrieme na desať skupín s najvyššou mierou uvádzaného vyhýbavého správania, z obrázku č. 9 vyplýva, že medzi nimi dominujú Rómovia, pričom každý druhý Róm v Poľsku používa toto správanie na to, aby sa vyhol tomu, aby sa stal obeťou trestného činu z nenávisťi. Skupiny z afrického kontinentu, a najmä Iráčania vo Švédsku tiež uvádzajú, že používajú podobné vyhýbavé správanie.

Toto vyhýbavé správanie pravdepodobne slúži na zníženie počtu trestných činov z nenávisťi, s ktorými sa zraniteľné menšiny stretli. Tieto výsledky zároveň naznačujú mieru sociálnej marginalizácie zaznamenanú jednotlivými menšinovými skupinami v EÚ, čomu nenapomáha ani správanie o ktorom si myslia, že ho musia využiť, aby sa vyhlili tomu, aby sa stali obeťami trestných činov z nenávisťi.

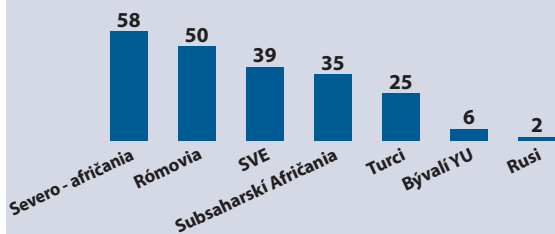
Presadzovanie dodržiavania antidiskriminačných zákonov a zastavovanie osôb políciou

S cieľom pozrieť sa na kontrolu menšinových spoločenstiev políciou v kontexte integrácie do spoločnosti a rovnakého zaobchádzania boli v rámci prieskumu EÚ-MIDIS

Obrázok č. 10

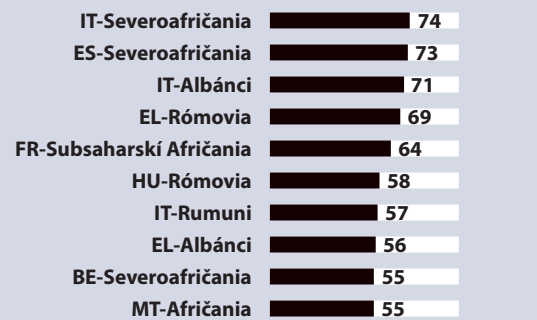
Percento respondentov, ktorí sa domnievali, že ich polícia zastavila preto, že sú prisťahovalci alebo z dôvodu príslušnosti k etnickej menšine

zo všetkých zastavených počas uplynulých 12 mesiacov

Desať skupín s najsilnejším dojmom, že ich polícia zastavila z dôvodu prisťahovalectva alebo príslušnosti k etnickej menšine

zo všetkých zastavených počas uplynulých 12 mesiacov

EÚ-MIDIS, otázka F5

respondentom položené otázky týkajúce sa ich skúseností s presadzovaním zákonov.

Respondentom boli položené tieto otázky:

- Kedy nahlásili polícii svoje skúsenosti s viktimizáciou – ako na to polícia reagovala?
- Aké boli dôvody nenahlásenia viktimizácie polícii?
- Kolkokrát ich polícia za uplynulých 12 mesiacov zastavila a či si myslia, že ich zastavila konkrétne z dôvodu ich etnického pôvodu alebo z dôvodu, že sú prisťahovalci.
- Ako s nimi polícia zaobchádzala pri ďalšom kontakte s nimi?

Na obrázku č. 10 sú znázornené výsledky za tých respondentov, ktorých polícia zastavila a domnievajú sa, že ich zastavili *konkrétne* z dôvodu ich etnického pôvodu alebo preto, že sú prisťahovalci.

Keď zoberieme do úvahy priemer odpovedí za agregované skupiny:

- 6 z 10 alebo 58 % respondentov zo severnej Afriky, ktorých zastavila polícia, sa domnieva, že ich zastavili z dôvodu ich etnického pôvodu alebo preto, že sú prisťahovalci.
- Jeden z dvoch Rómov a 4 z 10 respondentov zo strednej a východnej Európy sa domnieva, že ich polícia zastavila z dôvodu ich etnického pôvodu, alebo preto, že sú prisťahovalci.
- Po zohľadnení údajov za jednotlivé skupiny vyplýva, že vysoký počet diskriminačných zastavení políciou za agregované skupiny respondentov zo „strednej a východnej Európy“ je výsledkom vysokého počtu zastavení Albáncov v Taliansku a Grécku a Rumunov v Taliansku.

Tieto výsledky ukazujú, že určité skupiny etnických menšín a prisťahovalcov sa veľmi často stretli s tým, čo vnímajú ako diskriminačné zaobchádzanie zo strany polície a že v niektorých členských štátoch polícia určité menšiny prísne sleduje. Úplný súbor údajov umožní analýzu počtu zastavení, najmä zastavení, ktoré boli vnímané ako diskriminačné, za agregované a jednotlivé skupiny respondentov vo všetkých členských štátoch za obdobie 12 mesiacov. V tejto súvislosti výsledky odhalia veľa o tom, „koho“ polícia kontroluje najviac a bude možné bližšie preskúmať výsledky podľa identifikačných znakov respondentov, ako sú pohlavie, vek a náboženstvo. Okrem toho, úplný súbor údajov pomôže prezentovať informácie o tom, či respondenti išli peši alebo boli vo vozidle, keď ich polícia zastavila, a čo sa stalo v čase zastavenia. Napríklad, či boli požiadaní, aby predložili osobné doklady, boli napomenutí alebo dostali pokutu, alebo či boli zatknutí.

V rámci prieskumu EÚ-MIDIS sa zozbierali údaje v desiatich členských štátoch o tom kolkokrát a ako často polícia zastavila 500 náhodne vybraných respondentov zo vzorky väčšinového obyvateľstva žijúceho v tých istých oblastiach, v ktorých žijú menšiny. Celkovo sa uskutočnilo 5 000 pohovorov s respondentmi z väčšinovej populácie. Tieto zistenia sa budú analyzovať v pripravovanej správe o kľúčových údajoch EÚ-MIDIS ktorá podrobne preskúma výsledky prieskumu s ohľadom na vymáhanie dodržiavania zákonov a okrem toho aj skúsenosti s hraničnými kontrolami.

AKO MÔŽU BYŤ VÝSLEDKY PRIESKUMU UŽITOČNÉ PRE TVORCOV POLITÍK?

Výsledky poukazujú na celý rad problémov pre tvorcov politik a odborníkov, ktorí sa musia zaoberať situáciou jednotlivých menšín na vnútroštátnej úrovni ako aj na úrovni Spoločenstva, ktoré budú bližšie preskúvané v nasledujúcich správach z prieskumu EÚ-MIDIS po úplnej analýze súboru údajov.

- Aké politiky a akčné plány existujú na úrovni Spoločenstva a na úrovni členských štátov na zvýšenie informovanosti zraniteľných menšín o ich právach vyplývajúcich z právnych predpisov ES a vnútroštátnych právnych predpisov? Ako môžu byť tieto politiky a akčné plány cieľené tak, aby sa úspešne dostali k jednotlivým skupinám?
- Ako možno vytvoriť kultúru založenú na práve a orientovanú a poskytovanú služby, ktorá by nabádala zraniteľné menšiny, aby nahlasovali svoje skúsenosti s diskrimináciou a ktorá by im toto nahlasovanie uľahčovala?
- Ako si môžu byť menšiny isté, že ich sťažnosti budú brané vážne a že sa nimi budú zodpovedné organizácie a verejné orgány zaoberať?
- Aký je vplyv politik a akčných plánov, ktoré sa v súčasnosti realizujú na úrovni Spoločenstva i na úrovni členských štátov na riešenie diskriminácie menšín? Existujú príklady správnej praxe, ktoré viedli tak krátkodobu, ako aj dlhodobu k zlepšeniu situácie jednotlivých menšinových skupín?
- Ktoré sociálne politiky (zamestnanosti, bývanie, zdravotnej starostlivosti, sociálnych služieb, vzdelávania) sú najviac finančne zamerané na riešenie problému diskriminácie menšín? Idú finančné prostriedky zo sociálnych politik do oblastí, kde sú najviac potrebné a sú sociálne politiky zamerané na správne menšinové skupiny a/alebo skupiny v rámci menšinových komunít, ako sú napríklad ženy alebo starší občania?
- Čo možno urobiť na riešenie problému so skutočnosťou, že sa príslušníci menšín stávajú obeťami rasovo motivovaných trestných činov? Čo možno urobiť, aby sa zabezpečilo, že riešenie

problému obetí rasovo motivovaných trestných činov bude mať prioritu ako oblasť, v ktorej by sa mali podnikať kroky za účelom vymáhania dodržiavania zákonov?

- Čo konkrétne treba urobiť na motivovanie obetí, aby polícia nahlasovali, že sa stali obeťami rasovo motivovaných trestných činov? Ako možno nabádať jednotlivé skupiny, aby tieto prípady nahlasovali?
- Aký vplyv má etnický profil pri vymáhaní dodržiavania zákonov na jednotlivé menšiny a jednotlivé osoby v rámci menšinových skupín, ako sú napríklad mladí muži? Aký vplyv môžu mať praktiky tzv. profilácie, ktoré menšiny vnímajú ako diskriminačné?

Niekoľko príkladov špecifických zistení z prieskumu EÚ-MIDIS, ktoré môžu viesť k strategickým politickým otázkam a ku konkrétnym krokom:

Príklad 1:

Počet výskytov prípadov diskriminácie a obetí trestných činov nahlásených v rámci prieskumu:

- Prieskum EÚ-MIDIS odhalí rozsah diskriminácie a počet obetí rasovo motivovaných trestných činov medzi respondentmi za obdobie 12 mesiacov.
- Tieto výsledky si každý členský štát bude môcť porovnať so svojimi oficiálnymi údajmi o diskriminácii a viktimizácii (v podobe nahlásených prípadov, zaregistrovaných trestných činov a súdnych prípadov), ako aj s údajmi z neoficiálnych zdrojov, ako sú MVO.
- Rozsah prípadných nenahlásených prípadov diskriminácie a obetí rasovo motivovaných trestných činov možno v jednotlivých členských štátoch posúdiť v súvislosti s menšinovou skupinou alebo skupinami, ktoré sa na prieskume zúčastnili, a zistenia môžu viesť ku kritike existujúcich politik alebo poukázať na neexistenciu politik uznávajúcich existenciu diskriminácie a rasovej viktimizácie alebo ktoré by na diskrimináciu a rasovú viktimizáciu reagovali.

Príklad 2:

Dôvody nenahlasovania diskriminácie a vktimizácie:

- Všetkým respondentom, ktorí uviedli, že boli počas uplynulých 12 mesiacov diskriminovaní alebo boli obeťami trestného činu, bola v súvislosti s posledným incidentom položená otázka, či oni alebo niekto iný incident nahlásil v prípade diskriminácie organizácii, úradu alebo na mieste, kde k diskriminácii došlo, alebo polícii v prípade, keď sa stali obeťami trestného činu, a ak incident nahlásený nebol, tak „prečo?“.
- Úplný súbor údajov poskytne podrobné členenie dôvodov nenahlásenia za jednotlivé skupiny. Tieto výsledky ponúknu prehľad správania v prípade nenahlásenia incidentov, ktorý tvorcom politiky umožní lepšie pochopiť, a tým pádom aj zaoberať sa príčinami nenahlasovania incidentov s cieľom nabádať k ich nahlasovaniu v budúcnosti.

Príklad 3:

Frekvencia prípadov diskriminácie a obetí rasovo motivovaných trestných činov za obdobie 12 mesiacov:

- Úplný súbor údajov ukáže, ako často sa počas uplynulých 12 mesiacov respondenti stretli s jednotlivými typmi diskriminácie a jednotlivými typmi trestných činov.

- Tieto údaje budú bohatým zdrojom informácií pre tých, ktorí chcú pochopiť a bojovať proti diskriminácii a rasovo motivovaným trestným činom, pretože ukážu, ktoré skupiny a ktorí jednotlivci v rámci skupín (napríklad podľa pohlavia a veku) sú opakovane diskriminovaní alebo boli obeťami trestných činov za obdobie 12 mesiacov.
- Vyzbrojení týmto druhom údajov budú môcť tvorcovia politiky a orgány vymáhajúce dodržiavanie zákonov urobiť celý rad vecí, napríklad môžu cielene orientovať zdroje na tých, ktorí sú najčastejšie postihnutí diskrimináciou a viktimizáciou v rámci skupiny a môžu sa zamerať na tie verejné a súkromné služby, kde najčastejšie dochádza k diskriminácii určitých skupín.

Ďalšie informácie a ďalšie správy z prieskumu EÚ-MIDIS nájdete na adrese:

<http://fra.europa.eu/eu-midis>

Organizácia Gallup Europe uskutočnila práce v teréne na účely prieskumu EÚ-MIDIS pod dohľadom zamestnancov FRA, ktorí sa zúčastňovali na školeniach osôb vedúcich rozhovory a sledovali prácu v teréne vo vybraných členských štátoch.

Skupiny zúčastnené na prieskume

Skupiny boli v jednotlivých členských štátoch vybrané na základe týchto kritérií: na základe informácií zo siete o rasizme a xenofóbii (RAXEN), ktorú tvorí 27 národných kontaktných miest poskytujúcich agentúre podrobné výročné správy o menšinách, ktoré sú najzraniteľnejšie, pokiaľ ide o diskrimináciu a viktimizáciu v jednotlivých členských štátoch;

- muselo ísť o najväčšiu menšinovú skupinu alebo skupiny, ktoré na účely prieskumu v jednotlivých krajinách, ktoré museli dosiahnuť minimálnu celkovú veľkosť 5 % na to, aby boli vhodné na výber náhodnej vzorky v konkrétnych oblastiach;
- uprednostnením skupín, ktoré by sa mohli na prieskume zúčastniť vo viac ako jednom členskom štáte, čo umožnilo vytvorenie tzv. agregovaných skupín, ako napríklad skupiny Severoafríčanov, aby bolo možné výsledky porovnať.

Prieskum EÚ-MIDIS sa uskutočnil na vzorke jednej až troch skupinách prisťahovalcov, etnických menšín alebo národnostných menšín v každom členskom štáte EÚ s minimálnym počtom 500 respondentov na skupinu v každej krajine.

Z rozsiahlej cieľovej populácie bolo v rámci prieskumu vytvorených niekoľko „agregovaných skupín“ z respondentov, ktorí boli určitej národnosti alebo národnosti, ako aj národnostných menšín, ako napríklad Rómovia.

Lokality, v ktorých sa prieskum uskutočnil

Keďže prisťahovalci sa sústreďujú najmä v mestských oblastiach, v rámci prieskumu sa robili pohovory so skupinami v mestských a prímestských oblastiach; pohovory sa uskutočnili v každom členskom štáte v hlavnom meste a jednom alebo dvoch ďalších mestských oblastiach s vysokou koncentráciou vybranej menšiny alebo menšín.

1 Štátni príslušníci z ktoréhkoľvek nástupníckeho štátu bývalej Juhoslávie.

2 Alžírsko, Egypt, Líbya, Maroko, Sudán, Tunisko, Západná Sahara.

3 Predná a Zadná India a juhovýchodná Ázia.

4 Všetky ostatné africké krajiny neuvedené ako krajiny severnej Afriky vrátane respondentov zo Surinamu subsaharského pôvodu.

5 Ktorýkoľvek z 12 nových členských štátov EÚ, okrem Cypru a Malty, skrátene SVE.

Skupiny v prieskume EÚ-MIDIS

Rakúsko	Turci bývalí Juhoslovania ¹
Belgicko	Severoafríčania ² Turci
Bulharsko	Rómovia Turci
Česká rep.	Rómovia
Cyprus	Aziati ³
Dánsko	Turci Somálčania
Nemecko	Turci bývalí Juhoslovania
Grécko	Albánci Rómovia
Estónsko	Rusi
Fínsko	Rusi Somálčania
Francúzsko	severní Afričania subsaharskí Afričania ⁴
Maďarsko	Rómovia
Írsko	štátni príslušníci krajín strednej a východnej Európy ⁵ subsaharskí Afričania
Taliansko	Albánci severní Afričania Rumuni
Lotyšsko	Rusi
Litva	Rusi
Luxembursko	bývalí Juhoslovania
Malta	prisťahovalci zo (severnej a subsaharskej) Afriky
Holandsko	severní Afričania Turci Surinamci
Poľsko	Rómovia
Portugalsko	Brazílčania subsaharskí Afričania
Rumunsko	Rómovia
Slovensko	Rómovia
Slovinsko	Srbi Bosniaci
Španielsko	severní Afričania Juhoameričania Rumuni
Švédsko	Iračania Somálčania
Spojené kráľovstvo	štátni príslušníci krajín strednej a východnej Európy

Vytvorenie agregovaných skupín umožňuje porovnanie výsledkov medzi členskými štátmi, v ktorých sa prieskum uskutočnil na podobných skupinách, napríklad:

- Otázky boli položené **respondentom rómskeho pôvodu** v siedmich členských štátoch: Bulharsko, Česká republika, Grécko, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko a Slovensko.
- Otázky boli položené **respondentom tureckého pôvodu** v šiestich členských štátoch: Rakúsko, Belgicko, Bulharsko, Dánsko, Nemecko a Holandsko.
- Kompletný súbor údajov poskytne podrobné členenie respondentov podľa krajiny pôvodu a umožní cielenejšiu analýzu výsledkov.

Respondenti

V rámci prieskumu sa vybrala vzorka mužov a žien vo veku 16 rokov a starších, ktorí:

- sa identifikovali, že patria do jednej zo skupín prisťahovalcov, národnostných menšín alebo etnických menšín vybraných v jednotlivých členských štátoch.
- Žijú v členskom štáte aspoň 12 mesiacov.
- Dostatočne ovládajú štátny jazyk resp. jeden zo štátnych jazykov členského štátu, v ktorom sa prieskum uskutočnil, aby mohli viesť jednoduchú konverzáciu s osobou kladúcou otázky (k dispozícii boli preklady dotazníka do ostatných jazykov a v niektorých krajinách boli osoby kladúce otázky vybrané spomedzi príslušníkov rovnakej menšiny ako respondenti, aby pomáhali pri procese vedenia rozhovorov).

Oblasti skúmané v rámci prieskumu EÚ-MIDIS

Rakúsko	Viedeň
Belgicko	Brusel
	Antverpy
Bulharsko	celoštátne ⁶
Česká rep.	celoštátne
Cyprus	celoštátne
Dánsko	Kodaň
	Odense
Nemecko	Berlín
	Frankfurt
	Mníchov
Grécko	Atény
	Solún (Thessaloniki)
Estónsko	Talin
Fínsko	Helsinki, metropolitná oblasť
Francúzsko	Paríž, metropolitná oblasť
	Marseille
	Lyon
Hungary	Budapešť
	Miškovec
Írsko	Dublin, metropolitná oblasť
Taliansko	Rím
	Miláno
	Bari
Lotyšsko	Riga
	Daugavpils
Litva	Vilnius
	Visaginas
Luxembursko	celoštátne
Malta	celoštátne
Holandsko	Amsterdam
	Rotterdam
	Haag
	Utrecht
Poľsko	celoštátne
Portugalsko	Lisabon, metropolitná oblasť
	Setubal
Rumunsko	celoštátne
Slovensko	celoštátne
Slovinsko	Ľubľana
	Jesenice
Španielsko	Madrid
	Barcelona
Švédsko	Štokholm
	Malmö
Spojené kráľovstvo	Londýn, metropolitná oblasť

6 Podľa miesta usídlenia príslušných cieľových skupín.

Avšak s cieľom zabezpečiť dostatočné pokrytie prevažne vidieckych národnostných menšín alebo kde neboli skutočne samostatné typické mestské oblasti (napríklad v prípade Cypru a Malty), v prieskume sa osvojila metóda výberu vzorky „na mieste“, v rámci ktorej sa pohovory robili s príslušníkmi menšín priamo na miestach usídlenia, a ktorá môže byť charakterizovaná ako „celoštátna“.

Keď sa to zhrnie, práca v teréne sa na účely prieskumu EÚ-MIDIS uskutočnila v dvoch rozdielnych lokalitách:

- hlavných mestách a iných mestských centrách – 19 členských štátov
- celoštátna „v lokalitách“ – v 8 členských štátoch

Výsledky prieskumu predstavujú stanoviská a skúsenosti ľudí žijúcich v tých miestach jednotlivých členských štátov, kde sa prieskum uskutočnil.

Ako sa prieskum uskutočnil

V rámci prieskumu sa použili zásady náhodného výberu s cieľom zabezpečiť, aby boli výsledky podľa možnosti čo najreprezentatívnejšie za skupiny, ktoré sa na prieskume zúčastnili, na miestach, kde sa pohovory konali.

Komplexná povaha skúmanej cieľovej populácie – rozdielne skupiny, „z ktorých sa ťažko robí vzorka“ z 27 členských štátov EÚ – sa odrazila v podobne zložitom spôsobe výberu vzorky, ktorý využíva niekoľko prístupov, ktoré všetky, až na jeden, a to výber vzorky v rámci siete, boli založené na pravdepodobnostnom náhodnom výbere vzorky.

V 6 z 27 členských štátov sa menšiny identifikovali prostredníctvom výberu vzorky v rámci siete, ktorý sa niekedy nazýva príležitostný výber vzorky. Pri tomto prístupe pohovory s vybranými členmi cieľovej skupiny uskutočňujú organizácie, ako napríklad MVO, ktoré pracujú s menšinami alebo na miestach, kde sa príslušníci konkrétnych menšín majú tendenciu stretávať, ako napríklad na miestach konania bohoslužieb alebo v obchodoch určených pre určité menšiny.

Výber vzorky v rámci siete sa v rámci prieskumu EÚ-MIDIS použil len ako posledná možnosť v tých členských štátoch, kde náhodný výber vzorky neumožnil uskutočnenie dostatočného počtu

Prístup k výberu vzorky respondentov v prieskume EÚ-MIDIS

V rámci prieskumu sa použili tieto prístupy náhodného výberu vzorky:

- Výber vzorky pomocou registra v tých členských štátoch, kde na vytvorenie náhodnej vzorky možno použiť zoznamy, v ktorých je pri mene uvedená štátna príslušnosť/občianstvo.
- Štandardný spôsob náhodného výberu vzorky využívajúci jednotky na výber vzorky na určenie počtu pohovorov na rôznych miestach (na základe najspoľahlivejších údajov o obyvateľstve).
- Cieľový výpočet a interný výber podľa metódy Kishovej tabuľky (Kish-grid), vychádzajúcej zo zásady „posledných narodenín“.

Podrobné informácie o výbere vzorky nájdete v online technickej správe z EÚ-MIDIS na adrese:

<http://fra.europa.eu/eu-midis>

pohovorov počas niekoľkých týždňov. Tento typ tzv. príležitostného výberu vzorky sa zamietol, ako hlavný prístup výberu vzorky na účely prieskumu, pretože má tendenciu viesť k výsledkom, ktoré nie sú reprezentatívne za menšinovú populáciu vo všeobecnosti, ale len za tých príslušníkov menšiny, ktorí sa navzájom nejakým spôsobom poznajú (obvykle ide o priateľov alebo spolupracovníkov). Naopak náhodný výber vzorky dáva výsledky, ktoré sú reprezentatívnejšie za populáciu, v rámci ktorej sa prieskum uskutočňuje, a preto ponúka lepší základ vytváranie politik pre celú komunitu, a nielen pre vybraných príslušníkov.

Spôsob prezentovania výsledkov

Prieskum EÚ-MIDIS umožňuje porovnanie výsledkov rôznymi spôsobmi:

- Medzi členskými štátmi, ktoré majú podobné menšiny, napríklad medzi krajinami, v ktorých sa rozhovory uskutočnili s tureckými respondentmi alebo medzi krajinami, v ktorých sa rozhovory uskutočnili medzi Severoafričanmi.
- Medzi rozličnými menšinovými skupinami v rámci každého členského štátu (v ktorom sa na prieskume zúčastnila viac ako jedna skupina).
- Podľa celého radu rozličných identifikačných znakov respondentov, ako napríklad pohlavie, vek, úroveň vzdelania, zamestnanie, náboženstvo

a materinský jazyk, až po detaily, akými sú počet detí v domácnosti, a či sa rozhovor uskutočnil v časti mesta, v ktorej žijú prevažne príslušníci menšiny.

- Medzi menšinovými a väčšinovými skupinami, ktoré sa na prieskume zúčastnili, použitím rovnakých otázok pokiaľ ide o (1) otázky prieskumu EÚ-MIDIS týkajúce sa skúseností s vymáhaním dodržiavania zákonov, ktoré boli položené aj príslušníkom menšiny, aj príslušníkom väčšinovej populácie žijúcim v tých istých oblastiach v desiatich členských štátoch; (2) výsledky získané z tohto prieskumu s výsledkami získanými použitím tých istých otázok v rámci iných prieskumov, ktoré sa uskutočnili na väčšinovom obyvateľstve – vrátane otázok použitých z Eurobarometra.
- Pokiaľ ide o výsledky týkajúce sa skúsenosti prevažne najväčších menšinových skupín v EÚ, ktoré sú najzraniteľnejšie pokiaľ ide o diskrimináciu a viktimizáciu, možno z prieskumu získať všeobecné porovnanie rozličných skupín, ktoré sa na prieskume zúčastnili. Pri takomto porovnávaní je potrebné venovať náležitú pozornosť rozdielnemu pôvodu a situácii každej skupiny v jednotlivých členských štátoch.

Z prieskumu sa uverejnia nasledovné publikácie, ktoré rôznymi spôsobmi analyzovať zistenia výskumu:

- **Úplná technická správa** (apríl 2009)
- **Úplná správa o výsledkoch** (koncom roka 2009)
- **Séria asi 9 správ o kľúčových údajoch „Data in Focus“** (v priebehu rokov 2009 a 2010), ktoré budú obsahovať hlavné zistenia z prieskumu.
Prvá správa o kľúčových údajoch je venovaná výsledkom týkajúcim sa Rómov (apríl 2009)

Po uverejnení všetkých správ o „kľúčových údajoch“ z prieskumu má agentúra v úmysle sprístupniť údaje z prieskumu širokej verejnosti, aby si akákoľvek strana, ktorá o to má záujem, vrátane vlád, MVO a výskumných pracovníkov, mohla urobiť ďalšiu analýzu výsledkov.

STRUČNÝ OPIS SKUPÍN ZÚČASTNENÝCH NA PRIESKUME

V rámci prieskumu EÚ-MIDIS sa zozbierali informácie o identifikačných znakoch každého respondenta vrátane pohlavia, veku, materinského jazyka, občianstva, štátu narodenia, dĺžky pobytu v krajine, zamestnania, príjmu domácnosti, rokov vzdelania, ako aj jeho náboženstva alebo presvedčenia. Všetky výsledky z prieskumu sú anonymné a na štatistické účely agregované, takže nie je možné žiadnu osobu identifikovať. Všetky informácie boli poskytnuté dobrovoľne.

Osoby kladúce otázky okrem toho samé vyplňali základné informácie o mestskej časti, v ktorej sa prieskum uskutočnil, a o okolnostiach počas rozhovoru, napríklad či bol respondent počas rozhovoru sám alebo nie.

Zistenia o identifikačných znakoch respondentov a informácie získané osobou kladúcou otázky budú v budúcnosti sprístupnené na webovej stránke agentúry na účely ich ďalšej analýzy ktoroukoľvek zainteresovanou stranou.

Pôvod

Takmer všetci rómski respondenti sa narodili v tej istej krajine, v ktorej sa na prieskume zúčastnili. To platí aj o ruských a tureckých respondentoch, z ktorých len 10 % žilo v krajine kratšie ako desať rokov. Aj napriek tomu 41 % ruských a 35 % tureckých respondentov nie sú štátnymi občanmi v krajine pobytu.

Na rozdiel od už etablovaných skupín, väčšina Európanov zo strednej a východnej Európy prišli do členského štátu, kde žijú, počas uplynulých piatich rokov (a preto vo svojej novej krajine pobytu nezískali štátne občianstvo, len 7 % sa podarilo získať občianstvo). Skupiny zo severnej a subsaharskej Afriky sú najzmiešanejšie, pokiaľ ide o čas strávený v krajine pôvodu a tieto skupiny tvoria tak nedávni prisťahovalci, ako aj osoby, ktoré v krajine žijú už 20 a viac rokov.

Socio-demografické a ekonomické údaje

V prípade väčšiny skupín sú ženy a muži medzi respondentmi zastúpení rovnako, ale medzi

respondentmi zo severnej Afriky je o niečo viac mužov a medzi ruskými respondentmi je o niečo viac žien. Pokiaľ ide o ostatné výnimky, ktoré stoja za povšimnutie, takmer všetci prisťahovalci z Afriky na Malte boli muži, čo odráža osobitný typ migrácie na Malte. Ženy mali najväčšie zastúpenie medzi ázijskými respondentmi na Cypre.

Rómovia sa vymykajú spomedzi ostatných skupín tým, že 30 % Rómskych respondentov vo vzorke chodilo do školy päť rokov alebo menej. Na druhej strane, 50 % ruských respondentov a 40-45 % respondentov zo strednej a východnej Európy a severnej Afriky navštevovalo školu viac ako 14 rokov.

Nezamestnanosť je vysoká medzi Rómami (v priemere 23 %), ale aj medzi Afričanmi zo subsaharskej Afriky (18 %). Miera zamestnanosti je vysoká medzi respondentmi z východnej Európy (80 % respondentov), práca bola hlavným dôvodom ich rozhodnutia emigrovať. Medzi respondentmi zo severnej Afriky, Rómami a Turkmi mohli byť údaje o nezamestnanosti vyššie, ak by medzi nimi nebol vysoký podiel žien, ktoré sa rozhodli zostať doma a starať sa o domácnosť (30 – 40 % respondentiek).

Náboženský a kultúrny pôvod

Viac ako 95 % respondentov zo severnej Afriky a tureckých respondentov sú Moslimovia a takmer rovnaké percento rómskych a ruských respondentov sa označilo za kresťanov. V jednotlivých skupinách, ktoré sa na prieskume zúčastnili, boli iné náboženstvá alebo nevyznávanie žiadneho náboženstva veľmi zriedkavé. Viac ako 90 % Afričanov zo subsaharskej Afriky a severnej Afriky uviedlo, že náboženstvo je v ich živote veľmi alebo dosť dôležité. Najväčší podiel respondentov, ktorí povedali, že náboženstvo nie je pre nich veľmi dôležité, bol medzi Rusmi (48 %) a bývalými Juhoslovanmi (40 %).

20 až 30 % respondentov zo subsaharskej Afriky, severnej Afriky a Turecka uviedlo, že na verejnosti nosia určitý druh tradičného alebo náboženského oblečenia. Pre všetky tieto skupiny platí, že takéto oblečenie nosia častejšie ženy ako muži.

Agentúra Európskej únie pre základné práva
EÚ-MIDIS v skratke
Úvod do prieskumu agentúry FRA o diskriminácii v EÚ

Dizajn: red hot 'n' cool, Viedeň

2010 – 20 s. – 21 x 29,7 cm

doi:10.2811/20722

ISBN 978-92-9192-420-2

TK-30-09-186-SK-N

Viac doplňujúcich informácií o Agentúre Európskej únie pre základné práva je k dispozícii na internete.
Dostupné sú cez webovú stránku FRA (<http://fra.europa.eu>).

© Agentúra Európskej únie pre základné práva, 2009

Reprodukcia je povolená len pod podmienkou uvedenia zdroja s výnimkou reprodukcie na komerčné účely.

Odmietnutie zodpovednosti:

V prípade otázok týkajúcich sa tohto prekladu si preštudujte anglickú verziu, ktorá je pôvodnou a oficiálnou verziou tohto dokumentu.

ISBN 978-92-9192-420-2

9 789291 924202

TK-30-09-186-SK-N

■ Úrad pre publikácie